

LESNI DELAVEC

Glasiilo Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din, pololeta 13 Din, četrtletno 6.50 Din, posamezna številka stane 1 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca pri enkratni objavi nčunajo po 2, pri trikratni objavi po 1.80 in pri večkratni objavi po 1.40 Din. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Štev. 24.

Ljubljana, dne 15. decembra 1924.

Leto III.

Odrešenje.

O, blažena beseda!

Na božični večer opolnoči buče v cerkvah daleč naokolo orgle po mestih in vaseh; zahvalna pesem se poje v vznešenih akordih in zvonjenje spremlja pesem, ki oznanja odrešenje eta. Mogočno vpliva pesem zahvale na srca pobožnih zemljanov in blažen čut upanja in tolažbe obenem se poraja v njih dušah, da kakor pomlajeni zapuščajo hram proslave odrešenikovega rojstva.

Hram tolažbe in novega upanja!

Svečan praznik je za bogatine božič. Sijajno obdarujejo ta večer svojce; otroci se vesele daril, ki jim jih polože starši pod lepo okrašeno božično drevesce. Vesele se za se in z njimi svojci, pozablajo pa v svoji sreči tisoče rodbin in otrok, ki žive v bedi, ki jim sveti ta večer morda le leščerba ali pa še ne, ki nimajo kruha, ki čepe ob mrzli peči v kolibah, brlogih ter ne vedo, kaj bodo jutri jedli, kaj oblekli, ali bodo imele po prazniku še pičli zaslužek ali celo tega ne več. O, za te božič ni vesel, ni dan upanja in tolažbe, za te siromake je božič dan trpljenja in obupa kakor vsak drugi dan. Zahvalna pesem jih ne razveseli in ne tolaži, ker čutijo in vedo, da so sužnji družbe, ki ta dan kakor vse druge dni v letu vživa sadove njih dela in se veseli ob vživanju sadov, ki jih je pridelalo tisoče in tisoče delavskih rok v potu svojega obraza.

Visoko v gorah in po zaraščenih bregovih in dolinah delaš od ranega jutra do poznega večera; v tovarnah črpaš svoje sile ob ropotajočem stroju; upehan in utrujen si od dela, že skoro onemogel, a za delo, ki ga opravljaš, te plačuje tvoj gospodar tako slabo, da komaj živiš, da — stradaš. In tolažba ter veselje, ki prepaja tvoje gospodarje, naj še navdaja tudi tebe z upanjem in tolažbo?

O, ne! Če pričakuješ to, si na krivi poti!

Ni to tvoja zahvalna pesem; tvoja zahvalna pesem je v samopomoči, v združitvi s svojimi tovariši v organizaciji. Tam najdeš nado in tolažbo!

Zakon kapitalistične družbe je tak, da ti delaš zanjo; zato ti pa daje pičel zaslužek, dokler te rabi. In ko se te naveliča, ko te izkoristi, te z zasmehom vrže na cesto in ti stisne v roko — beraško palico, a sama pa slavi svoj božič vsak dan, poje svojo zahvalno pesem vsak dan in se cedi v blagostanju brez srca zate in za tvojo družino.

Tak je zakon kapitalizma!

In s teboj, lesni delavec, se ne ravna bolje kakor z drugimi delavci. Zato le praznuj tudi ti božič, zapoj tudi ti za-

hvalno pesem. A tvoj božič bodi trden sklep, tvoja zahvalna pesem trdna volja, da posvetiš v bodoče vse svoje sile svoji strokovni organizaciji, ji ostaneš zvest, pridobiš zanjo vse svoje tovariše v zavesti, da si more delavec izboljšati svoj socialni položaj le z lastno močjo, v lastni organizaciji, ki izraža trdno voljo delavstva.

To, tovariš in prijatelj, bodi tvoja zahvalna pesem tvoji lastni moči v dobri organizaciji, to bodi tvoja tolažba in tvoja nada na božični večer, ko drugi jedo, pijo in se vesele na sadovih delavčevega znoja svoje sreče.

Da! Delu čast, a za delo pa tudi človeško življenje; to imamo pravico zahtevati vsi.

Zahtevaj torej!

Božič postane tudi za nas dan odrešenja tedaj, če se zavemo, da smo ljudje, ki imamo z drugimi enako pravico do življenja, in si ustvarimo trdno voljo, da se bomo kot razred delavcev potom krepke organizacije bojevali za to pravico sami.

Boj za boljšo bodočnost je edina naša nada, naša tolažba in naše odrešenje.

To si vcepi, dragi tovariš, na božični večer, ko vidiš sijaj kapitalizma, v svoje srce!

In z bojem pride za delavca pravo odrešenje, kateremu boš zapel zahvalno pesem delavca trpina, vesel nad zmago, nad pravico, ki si si jo priboril.

FRANC ŠETINA.

V Zagrebu je dne 16. novembra izdihnil svojo blago proletarsko dušo mizar s. Franc Šetina v starosti 48 let. So-drug Šetina je bil Slovenec, ki je večino svojega življenja preživel na Hrvaškem, zlasti v Zagrebu, kjer je posvečal ves svoj prosti čas in vse svoje sile strokovni organizaciji lesnih delavcev. V vrstah strokovno organiziranih lesnih delavcev je s. Šetina zavzemal vedno častno mesto. Nekaj časa je bil tudi zavzemal mesto tajnika pri Savezu Drvodjelskih Radnika za Hrvatsko in Slavonijo in še celo nazadnje, dokler je delal pri tvrdki Ehrman in Bohte, je zavzemal odlično mesto obratnega zaupnika.

Kot nadvse požrtvovalni proletarec, ki se je takorekoč vse svoje življenje boril za gospodarsko in socialno ter kulturno povzdigo lesnih delavcev, je težko prenašal neprestano

hujskanje raznih dvomljivih existenc, ki so se po vojni vsilili v delavski pokret.

Razne take modrijane in frazerje, ki sami nikoli niso ničesar delali in ki gledajo, kako bi se kot falirani študentje po hrbtih delavstva povzpeli do ugleda in veljave, je s. Šetina z vse svoje duše zaničeval.

Kako je rajni Šetina trezno naziral na razmerje strokovne organizacije lesnih delavcev v Jugoslaviji dokazuje najboljšo dejstvo, da se je pri vsaki priliki strinjal z nami iz Slovenije.

S. Šetina se ni uveljavljal z robustnimi nastopi in kričanjem, temveč je spadal med ono vrsto sodrugov, ki si svoj prestiž vstvarjajo s tihim, neumornim in pozitivnim delom.

V pravem pomenu besede je bil s. Šetina proletarec trpin, ki je trpel več za druge negoli za sebe. Sedaj je dotrpel. Od fizičnega in duševnega dela ter od proletarske bolezni — sušice — izmučeno njegovo truplo so izročili materi zemlji dne 18. novembra 1924. Vsi lesni delavci, ki so s. Šetino poznali — in teh ni malo —, ga bodo ohranili v častnem spominu.

Naj počiva v miru.

Delavska zbornica.

Po daljšem presledku se je v nedeljo dne 30. novembra 1924 sestala skupščina delavske zbornice. Skupščino, ki se je vršila v zborovalni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani, je ob 2. uri popoldne otvoril predsednik delavske zbornice s. M. Čobal, ki je pozdravil delegate, ugotovil sklepčnost in dal čitati zapisnik zadnje skupščine, ki se je odobril. Naznanil je nato dnevni red skupščine in prešel takoj k 2. točki, poročilu predsedstva.

Predsednik je pojasnil, da se skupščina ni mogla sestati preje vsled tega, ker ministrstvo za socialno politiko ni odobrilo lanskoletnega proračuna in so se prispevki za delavsko zbornico pričeli pobirati s 1. septembrom t. l., vsled česar je bil zbornici zagotovljen kredit šele pred kratkim, na kar se je šele lahko sklicalo skupščino. Poroča o odložitvi tajniškega mesta po s.

Delavska zakonodaja.

Uredbe osrednje vlade.

Na podlagi pooblastila, ki mi ga dajo odredbe sedmega odstavka § 6 zakona o zaščiti delavcev, predpisujem sporazumno z ministrom za trgovino in industrijo in po zaslišanju zanatske (obrtniške) kamore, trgovsko-obrtniških in delavskih zbornic nastopno

Uredbo

o delovnem času v obrtnih podjetjih.

§ 1.

V obrtnih podjetjih sme biti pomožno osebje zaposleno največ 10 ur na dan ali 60 ur na teden.

§ 2.

Vkljub predpisu prednjega paragrafa sme biti pomožno osebje v obrtnih podjetjih zaposleno:

I. največ osem ur na dan ali 48 ur na teden:

v kovaških, ključavničarskih, kotlarskih in tehničarskih obratih;

v vseh vrstah grafičnih obrtov;

v pralnicah perila in zavodih za kemijsko čiščenje in barvanje obleke in perila;

Stanko Likarju in o osnovanju centralnega tajništva delavskih zbornic v Belgradu. Poročilo predsedstva je skupščina odobruje vzela na znanje.

Po poročilu predsednika je sledila 3. točka dnevnega reda odobritev proračuna za poslovno leto 1925. Začasni zbornični tajnik s. Uratnik je obrazložil in prečital proračun, na kar je sledila debata.

Zastopnik privatnih nameščencev g. Urbančič priporoča zvišanje postavke „Azili za potujoče delavstvo“, ker smatra sedanjost za mnogo prenizko. Prosi, naj bi se podpiralo težnje privatnih nameščencev in naj bi se vodila natančna statistika o privatnih nameščencih; želi čimprejše volitve.

S. Čelešnik imenom večine zagotavlja vso podporo privatnim nameščencem in predlaga ugotovitev želji gosp. Urbančiča s tem, da se postavka „Azili za potujoče delavstvo“ zviša v breme postavke „za zgradbo zborničnega poslopja“ za 48.000 Dinar.

S. Kisovar je proti predlogu s. Čelešnika, bo pa glasoval za proračun.

S. Jeram izjavlja, da bo glasoval za predlog s. Čelešnika in za proračun. Iste izjave podasta za Jugoslovansko strokovno zvezo g. Majerič in za Narodno socialno zvezo g. Luka Bizjak. Pri glasovanju je bil proračun soglasno sprejet, istotako predlog Čelešnik-Urbanciča.

Proračun delavske zbornice za poslovno leto 1925 izkazuje potrebščine:

1. Aparat zbornice (plače osebju, nabava inventarja in pisarniških potrebščin) Din 746.425.

2. Študij, statistika, publikacije Din 300.000.

3. Ljudska vzgoja in izobrazba Din 400.000.

4. Skrb za potujoče in brezposelne Din 98.000.

5. Razno: stroški za pobiranje doklad, volitve, zgradba zborničnega poslopja itd. Din 1.300.000. Skupaj Din 2.844.425. Potrebščine se bodo krile s pobiranjem 0.5 odstotkov zavarovane mezde.

K 4. točki je referiral s. Uratnik in prečital spremenjeni pravilnik, ki je izdelan po pravilniku belgrajske delavske zbor-

v podjetjih, v katerih se namakajo kože v ruj;

v obratih za ostrenje rezil, nadalje

za dela v tunelih in caissonih.

II. največ 9 ur na dan ali 54 ur na teden:

v vseh podjetjih, ki se bavijo z obdelovanjem lesa, razen v pletarstvu;

v vseh podjetjih, ki se bavijo z obdelovanjem usnja ali kovin, razen v onih, ki so navedena v oddelku pod I. tega paragrafa, nadalje

v podjetjih, ki se bavijo s peko kruha in predelovanjem mesa in izdelovanjem klobas (mesarne in klobasarne).

§ 3.

Ta uredba stopi v veljavo z dnem, ko se razglasi v „Službenih Novinah“; tega dne prestanejo veljati vsi predpisi, ki nasprotujejo tej uredbi.

V Beogradu, dne 25. septembra 1924

št. 52.923-23

Minister za socialno politiko
dr. Behmen s. r.

Ta uredba je bila razglašena v „Službenih Novinah kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev“ števil. 239, izdanih dne 18. oktobra 1924.

*

nice, ter predlaga v imenu upravnega odbora neke spremembe, na kar je bil pravilnik s spremembami soglasno sprejet. V komisijo za stilistično izdelavo pravilnika so bili izvoljeni za Strokovno komisijo s. Čelešnik in s. Bradeško, za Jug. strok. zvezo g. Bregant, za Narodno soc. strok. zvezo g. Kravos in za privatne nameščence g. dr. Obersnel.

K 5. točki namestitev tajnika poroča s. Drugovič, da priporoča upravni odbor namestitev s. Filipa Uratnika za zborničnega tajnika. Soglasno se odobri namestitev s. Uratnika.

Pri slučajnostih je bila soglasno sprejeta resolucija proti centralističnemu sistemu pri zavarovanju delavcev, ki ovira uspešno poslovanje posameznih zavarovalnih uradov.

H koncu ugotavlja zastopnik privatnih nameščencev g. Urbančič, da so bili pri tej skupščini samo soglasni sklepi, kar dokazuje, da je pri vseh dobra volja, pomagati delavstvu.

Ob 4. uri 30 minut zaključil predsednik s. Čobal skupščino.

Novi gospodar.

Gospodarska Zveza v Ljubljani je menda imela namen, vso trgovino v Sloveniji polagoma dobiti v svoje roke. Paralelno se je z razširjanjem vsaj delokroga na vse panoge trgovine skušala lotovati tudi industrije. Pred vsem je Gospodarska Zveza poskusila svojo srečo z lesno industrijo, in je v ta namen vzela v najem lesnoindustrijsko podjetje kneza Auersperga v Glažuti pri Ribnici. Ni naš namen, raziskovati s kakih razlogov je Gospodarska Zveza v tej panogi odjenjala, dejstvo pa je, da je najeminska pogodba, ki jo je Gospodarska Zveza imela z gozdarskim uradom kneza Auersperga v Kočevju sklenjeno in ki je sredi meseca oktobra 1924 potekla, ni več ponovila in da je lesnoindustrijsko podjetje v Glažuti prešlo zopet v režijo Auerspergovega gozdarskega urada.

Delavstvo, zaposleno pri lesnoindustrijskem podjetju v Glažuti, je bilo vedno strumno včlanjeno pri Osrednjem društvu lesnih delavcev in se je bilo temu dejstvu zahvaliti, da je po-

Na podstavi pooblastila, ki mi dajo odredbe § 13 zakona o zaščiti delavcev, predpisujem nastopno

Uredbo

o odpiranju in zapiranju obratov.

A. Ob delavnikih.

§ 1.

Vsa obrtna in trgovska podjetja na ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, brez ozira na to, ali je v njih zaposleno pomožno osebje ali ni, ne smejo biti odprta pred šesto uro zjutraj in po sedmi uri zvečer ali po deveti uri zvečer v krajih v Dalmaciji, kjer bi klimatske razmere to zahtevale; opoldne pa morajo biti zaprta najmanj eno uro.

Delovni čas za dotična podjetja v zgoraj določenih mejah ne sme biti daljši od delovnega časa, ki je predpisan z uredbama o delovnem času v trgovinskih in obrtnih podjetjih.

§ 2.

Čas, kdaj naj se odpirajo in zapirajo trgovinski in obrtni obrati, določajo za poedine kraje v mejah, določenih v prednjem paragrafu, pristojna upravna oblastva prve stopnje sporazumno s prizadetimi delavskimi in delodajalskimi organizacijami za dotične kraje; pri tem morajo gledati na to, da se čas, kdaj

tom svoje strokovne organizacije doseglo, da je izmed vsega lesnega delavstva na Dolenjskem imelo najboljše plače.

Ker Gospodarska Zveza ni imela namena najeminsko pogodbo več obnoviti, zato je tudi prenehala dovažati krcelje (hlode), in ker se v režiji Auerspergovega gozdarskega urada tudi še niso dovažali krcelji, je žaga sredi oktobra kratkomalo obstala. Za delavstvo je nastala mučna doba negotovosti. Zaposlenih je ostalo še samo nekaj delavcev, vsi ostali so prisiljeno praznovali. Izgledalo je, da so za delavstvo napočili težki dnevi, kajti o dovažanju krceljev ni bilo ne duha ne sluha. Vrhutega je gozdarski urad kneza Auersperga izjavljal, da ne bo vseh delavcev in delavk prevzel in da bo vsem tistim, v kolikor jih bo prevzel, reducirano plačo za 50 par, to je za 2 K!

Na željo delavcev in pa tudi iz nagiba strokovne organizacije same, se je dne 9. novembra podal k gozdarskemu uradu v Kočevje s. Tokan, da poskusi preprečiti nameravano redukcijo delavcev in pa redukcijo plač.

Konec koncev je bil ta, da je po dolgem razpravljanju ter obojestranskem dokazovanju gozdarski svetnik gosp. Schadinger s. Tokanu zagotovil, da bo gozdarski urad prevzel vse delavce in delavke. Glede pričetka dela, oziroma glede čimprejšnje zaposlitve je gozdarski svetnik izjavil, da je gozdarski urad krcelje že pričel dovažati in da se proti koncu prve polovice meseca novembra v Glažuti zopet prične v polnem obsegu obratovati. Glede redukcije plač za 50 par pri uri pa je gozdarski svetnik g. Schadinger ostal nepopustljiv, rekši, da bodo delavci v Glažuti tudi po redukciji še vedno na boljšem, kakor so lesni delavci drugje. Ker ni kazalo tirjati stvar na ojstrino noža, je bila situacija za s. Tokana zelo težavna. Ko je trenutno bil šef gozdarskega urada nedostopen za to, da bi tudi pri plačah ostalo pri starem, kar bi z ozirom na oddaljenost delovnega kraja in pa da se delavcem ne kvari veselja do dela, bilo bi najpametnejše, je s. Tokan izjavil, da se bo moralo glede plač vsekakor še govoriti. Na zadnje je s. Tokan sprožil še vprašanje glede pocenitve dobavljanja odnosno oddajanja živeža delavstvu v Glažuti. Gosp. Schadinger je tudi v tem pogledu dal zagotovilo, da bo izvedel revizijo v prilog delavcem. O gosp. Schadingerju

se odpirajo obrati, ujema z delovnim časom, predpisanim za dotično kategorijo podjetja.

V krajih, kjer se ta sporazum ne more doseči, priobčijo upravna oblastva mnenja vseh prizadetih strank o tem vprašanju pristojnim inspekcijam dela, ki določijo čas, kdaj naj se odpirajo in zapirajo obrati v dotičnih krajih.

Zoper te odločbe inspekcije dela se smejo nezadovoljne stranke pritožiti v 14 dneh od dne priobčitve pri ministru za socialno politiko, čigar odločba je izvršna.

§ 3.

Vkljub predpisom v § 1. te uredbe smejo biti odprti opoldne nastopni obrati:

- 1.) kavarnarski, gostilničarski, hotelski, javne kuhinje in obrati za prodajanje izključno mlečnih izdelkov (mlekarski obrti);
- 2.) sladšičarski;
- 3.) trafike;
- 4.) obrati za prodajanje časnikov;
- 5.) če se obrat seli.

Ostali obrati, navedeni v § 1. te uredbe, smejo biti opoldne odprti samo občasno, in sicer:

- a) če se mora delo v obratu opoldne neprestano nadaljevati, da se ne kvari blago, izpostavljeno atmosferskim vplivom;
- b) ob dneh letnih semnjev; in
- c) ob semanjih dneh.

gre glas, da to, kar obljubi, tudi drži. In če že na vsak način izvajajo to, kar je v neprilog delavcem, upamo, da bo izvedel tudi to, kar je v prilog delavcem in za kar se je zavezal.

Da je bila redukcija plač pridržana ravno gozdarskemu uradu kneza Auersperga, tega bi ne bili verjeli. Kaj takega temu uradu, ki gotovo ni navezan na plačevanje težkih obresti bančnemu kapitalu, v resnici ni bilo treba. Ljubeznjiva njegova vpeljava kot novega gospodarja delavcev ravno ni bila, previdna pa tudi ne, ker delavci take „prijaznosti“ ne pozabljajo.

Značilno je, da se je gozdarski svetnik Schadinger glede plač skliceval na delavstvo v Jelendolu, Soteski in drugod. Iz tega sledi, da je dalo povod redukciji plač v Glažuti delavstvo na ostalih žagah, ki se za svojo strokovno organizacijo ni zanimalo tako, kakor se zanima delavstvo v Glažuti. Tako ne sme biti in tako tudi ostati ne sme; kajti drugače bo kmalu napočil čas, ko ne bo ostalo pri redukciji samo v Glažuti, temveč se bo redukcija kakor kuga pojavila na celi črti. Po toči pa bo zvoniti prepozno. Vreči se bo treba z vso silo na delo za strokovno organizacijo in privedi vso lesno delavstvo cele Dolenjske v vrste strokovno organiziranih lesnih delavcev. Izkustva nas uče, da tam, kjer ni dovolj močnih strokovnih organizacij, gospodom kapitalistom raste pogum in pa neukrotljiva želja po večjih dobičkih. Take in podobne skomine pa je mogoče paralizirati edino s krepkimi strokovnimi organizacijami.

Zato se vsi brez razlike lotimo agitacije.

Pregled delavskih stanovanj.

Ob priliki komisionelnega pregledovanja delavskih stanovanj pri tvrdki Art. Perger v Mislinjah, ki se je vršilo dne 24. oktobra 1924, je g. Perger dobil nalog popraviti še, in sicer:

1. V hiši števil. 16 katastr. občine Mislinje: pri stranki Gros Franc v mali sobi je slab pod in je stranka izjavila, da so v podu stenice. Stopnice pri vhodu v stanovanje so popravila potrebne.

2. V isti hiši, pri stranki Franc Jas, je omet na fasadi pod

Toda lastniki prednjih podjetij morajo organizirati delo v svojih podjetjih tako, da dobiva njih pomožno osebje neprestano predpisani odmor med delovnim časom po predpisu § 11. zakona o zaščiti delavcev.

§ 4.

Prav tako smejo imeti vključno predpisu § 1. te uredbe lastniki kavarnarskih, gostilničarskih, sladščičarskih, hotelskih in trafikantskih podjetij svoje obrate neomejeno odprte, kolikor jih ne bi v tem pogledu ovirali posebni predpisi lokalnih upravnih oblastev, in sicer, če ni osebje, zaposleno v njih, zaposleno preko maksimuma delovnega časa, predpisanega za te vrste podjetij v uredbah o ureditvi delovnega časa v trgovinskih in obrtnih podjetjih.

§ 5.

Vključno predpisu o zapiranju obratov, navedenih v § 1. te uredbe, smejo dovoliti oblastne inspekcije dela po zaslišanju prizadetih delavskih in delodajalskih organizacij, da so obrati odprti tudi preko tam določene meje največ dve uri in sicer:

- 1.) na dan pred velikimi prazniki;
- 2.) ob letnih semnjih;

3.) ob velikih ljudskih shodih in v drugih nepričakovanih primerih in kjer bi se za to pokazala posebna potreba.

streho v slabem stanju in odpada, vsled česar obstoja nevarnost, da se nepotrebno poškoduje oseba, ki pride v hišo.

3. V hiši števil. 9 kat. občine Velika Mislinja je pri stranki Kolander A. okvir okna v slabem stanju.

4. V isti hiši se v greznico zliva dežnica, katera potem teče iz greznice in obstoja nevarnost poplavljenja okolice z infekcijskim materialom.

5. V hiši števil. 1 kat. občine Tolsti vrh so pri stranki Kalandar Peter stopnice prestrme in brez držaja.

6. V isti hiši, na vzhodni strani, so stopnice v slabem stanju.

7. Na hiši števil. 7 kat. občine Velika Mislinja manjka pri dveh oknih zimsko okno.

8. V hiši števil. 6 kat. občine Velika Mislinja je pri stranki Tompan premajhno okno.

9. V isti hiši so pri peči, ki ima krov iz betona, nastale razpoke in je vsled dima neporabna.

10. Električna napeljava je povsod pomanjkljiva in proti predpisom.

Inšpekcija dela v Mariboru je g. A. Pergerju predpisala, da mora gori navedene pomanjkljivosti popraviti do 31. decembra t. l. Lesne delavce v Mislinjah na to okolnost opozarjamo.

Ko smo že pri Mislinjah naj povemo še to, da je komisija, ki je pregledovala delavska stanovanja, tudi odločila priporočati pristojnim oblastvom, da izženejo zloglasnega Hübnerja. In kakor vse kaže, so se pristojne oblasti v tem pogledu že zganile, ker je g. Perger postal nenavadno živahen ter na vse pretege nadleguje oblasti, da njegovega famulusa puste.

Mi pa pozivamo oblasti, naj glede Hübnerja ne jemljejo prav nikakih ozirov. Vsaj je itak dosti čudno, kako se je ta tuja podrepna muha mogla toliko časa držati pri nas. Škode ne bo nobene, kajti ljudi z isto, če ne z boljšo kvalifikacijo imamo pri nas dovolj. Torej srečno pot, g. Hübner.

Iz strokovne internacionale.

Koncem meseca oktobra t. l. se je višil v Pragi 27. redni internacionalni kongres rudarjev. Med drugim se je kongres pečal

V teh primerih morajo plačevati lastniki dotičnih podjetij svojemu pomožnemu osebju to delo kot prekočasno, po § 10. zakona o zaščiti delavcev.

B. Ob nedeljah in praznikih.

§ 6.

Lastniki obrtnih in trgovskih podjetij, kolikor ne spadajo ta podjetja med obrate, navedene v členu 14. zakona o zaščiti delavcev, morajo imeti ob nedeljah svoje obrate ves dan zaprte.

Če pa bi zahtevala tretjina zgoraj omenjenih podjetij druge konfesije v izvestnem kraju, se sme uvesti zanje namesto nedelje drug dan med tednom po § 12., drugem odstavku, zakona o zaščiti delavcev, za čas onega dne, ko morajo imeti dotični lastniki svoje obrate ves dan zaprte.

§ 7.

Vključno predpisu v prednjem paragrafu smejo biti omenjeni obrati ob dotičnih dneh odprti samo:

- 1.) če je ob teh dneh letni semenj ali tedenski semenj;
- 2.) če se ob teh dneh obrat seli;
- 3.) poslednjo nedeljo pred božičem in na novega leta dan.

V vseh zgoraj navedenih primerih smejo imeti lastniki obrtnih in trgovinskih podjetij svoje obrate ves dan odprte,

tudi z vprašanjem akcije za slučaj vojne. Internacionalna zveza rudarjev, ki je priključena Internacionalni zvezi strokovnih organizacij v Amsterdamu, šteje v Češkoslovaški 70.000 članov, na Angleškem 800.000, v Nemčiji 249.000, na Francoskem 60.000, na Madžarskem 18.000, v Ameriki 600.000, v Romuniji 11.500, v Avstriji 20.000, v Jugoslaviji 1000, v Belgiji 80.000, na Holandskem 2000, na Poljskem 45.000 in na Španskem 15.000 članov.

Obnovitev strokovnih organizacij v Italiji. Izgleda, da je era fašizma, ki je strokovne organizacije v Italiji razoral, premagana. Sploh kažejo vsa znamenja, da je pošast fašizma, ki je nastopila proti delavstvu in njegovim organizacijam z brezprimernim fanatizmom, brezprimerno brutalnostjo in terorjem na sklonu svojega nevrednega življenja. Delavstvo se trumoma zopet vrača v svoje stare, socialistične, razredne strokovne organizacije. V zopetni upostavi svojih strokovnih organizacij prednjačijo zlasti kovinarji, stavbni delavci in tekstilni delavci. K razveseljivemu pojavu je mnogo pripomoglo tudi dejstvo, da se umetno zgrajene fašistične strokovne organizacije nahajajo v razkroju. Nihče se več ne vdaja iluziji, da bi čez noč stvorjene fašistične strokovne organizacije mogle ali pa sploh hotele ukreniti kaj v prid delavstva.

Upajmo, da se bo italijansko delavstvo izkazalo vredno svoje stare tradicije.

Kitajska. Glasom poročila „Informations Sociales“ se je pred kratkem v Hongkongu vršil kongres strokovnih organizacij. Pri tej priliki je bila ustvarjena prva vez med strokovnimi organizacijami na Kitajskem. Pripravljalna dela za kongres so bila zelo dolgotrajna, kajti manjkalo je med posameznimi zvezami vsakojaki kontakt. Na kongresu ustanovljeni zvezi je pristopilo 76 strokovnih korporacij, ki štejejo skupno okrog 200.000 članov. Zveza delavskih strokovnih organizacij je zgrajena na splošnih socialističnih principih. Njene glavne tri programatične točke so boj proti kapitalistom, boj proti militaristom v severni Kitajski in boj proti imperializmu tujih držav.

razen ob tedenskih semnjih, če smejo biti dotični obrati odprti samo dopoldne, in kolikor niso to obrati, navedeni v § 14., drugem odstavku, zakona o zaščiti delavcev, ki jim je delo ob dotičnih dneh po ves dan dovoljeno.

§ 8.

Ob državnih praznikih morajo imeti lastniki podjetij, navedenih v § 1. te uredbe, svoje obrate zaprte, brez razlike veroizpovedanja in v mejah predpisanih po pristojnih oblastvih.

Ob ostalih praznikih je dano lastnikom dotičnih podjetij na izvoljo ali imajo svoje obrate odprte ali ne; toda s tem ne smejo biti nikakor okrnjene pravice delavcev, ki so jim zajamčene v tem pogledu v § 12., četrtem odstavku, zakona o zaščiti delavcev.

§ 9.

Vse prestopke te uredbe, kolikor se tičejo dela pomožnega osebja izvan časa, če je ta predpisan s to uredbo, ugotavlja in kaznuje oblastna inspekcija dela po predpisih zakona o zaščiti delavcev; ostale prestopke, kolikor se tičejo odpiranja in zapiranja obratov, pa ugotavljajo in kaznujejo pristojna upravna oblastva po veljavnih predpisih.

§ 10.

Vsa upravna oblastva prve stopnje morajo postopati po predpisih § 2 te uredbe najkasneje v treh mesecih od dne,

Iz internacionale lesnih delavcev.

Zveza lesnih delavcev na Madžarskem.

V letu 1923 strokovna organizacija lesnih delavcev na Madžarskem ni zaznamovala nikakih bistvenih sprememb. Huda gospodarska kriza se je pojavila že v drugi polovici prejšnjega leta, kar pa ni nikogar iznenadilo, ker razdrapane politične in gospodarske razmere v deželi drugzega niso dali predvidevati.

Ako abstrahiramo za položaj na Madžarskem žalosten pojav, da se je delavstvo vsled velike brezposelnosti trumoma izseljevalo in da se je tekom leta 1923 med drugimi izselilo tudi 2000 članov strokovne organizacije lesnih delavcev, je ipak treba konstatirati razveseljivo dejstvo, da je članstvo tudi v teh hudih časih svojo dolžnost napram svoji strokovni organizaciji v polni meri vršilo.

Glede agitacije med lesnimi delavci je imela strokovna organizacija Madžarskih sodrugov ravno iste težave kakor prejšnja leta. Kdor pozna razmere na Madžarskem, bo to razumel. Oblasti posameznih krajev se niso ozirali na odloke pristojnega ministrstva, temveč so po mili volji pozapri celo vrsto podružnic, dasi se madžarski lesni delavci v svoji strokovni organizaciji s politiko principijelno niso pečali. Težava je bila tudi z agitacijskimi shodi, ki jih v mnogih krajih lokalne oblasti kratkomalo niso dopuščale.

Za takih okolščin je vodstvo Zveze polagalo izredno važnost na pouk in je v to svrhu porabila toliko sredstev, da je Zveza lesnih delavcev na Madžarskem v tem pogledu brez primera. Vso poučno in kulturno delo je Zveza upravljala v sporazumu in deloma tudi s pomočjo ter sodelovanjem Strokovne komisije v Budimpešti.

Vsled padca vrednosti madžarskega denarja je bil centralni odbor do meseca maja 1924 osemkrat primoran predlagati primerno zvišanje članskih prispevkov in so člani dotične predloge vsakokrat z razumevanjem vzeli na znanje. Samo

ko stopi ta uredba v veljavo; o tem morajo poročati pristojni inspekciji dela.

Če se pokaže, da je odrejanje časa, kdaj naj se odpirajo trgovinska in obrtna podjetja, po upravnih oblastvih prve stopnje v mejah, predpisanih v § 1 te uredbe, škodljivo pridobitnim razmeram drugega sosednjega kraja in če se v tem pogledu ne more doseči soglasje med pristojnimi upravnimi oblastvi prve stopnje, odredi pristojno upravno oblastvo druge stopnje čas, kdaj naj se odpirajo in zapirajo ti obrati, tako za eden kakor tudi za drugi kraj.

§ 11.

Ta uredba stopi v veljavo z dnem, ko se razglasi v „Službenih Novinah“; tega dne prestanejo veljati vsi predpisi, ki nasprotujejo tej uredbi.

V Beogradu, dne 25. septembra 1924

št. 79.282-23.

Minister za socialno politiko
dr. Behmen s. r.

Ta naredba je bila razglašena v „Službenih Novinah“ št. 239 dne 18. oktobra 1924.

ob sebi se razume, da so se vsakokrat tudi primerno zvišale razne panoge podpor, ki jih je Zveza vsled vsakokratne finančijelne okrepitve tudi vedno točno izplačevala.

Na podporah je Zveza lesnih delavcev na Madžarskem svojim članom tekom leta 1923 v madžarskih kronah izplačala in sicer: brezposelne podpore 29,250.148, potujočim 372.965, preselilne podpore 121.720, za vzdrževanje prenočišč 96.244, na izrednih podporah 21,160.835, invalidnim sodrugom 709.490, vdovam po umrlih članih 25,514.921, sirotam 1,857.612, članom, ki so jim umrle žene 763.300 in končno na stavkovnih podporah 36,222.963.

Samo na podporah je Zveza lesnih delavcev na Madžarskem izplačala 116,079.179 kron.

Izdatki za pravovarstvo so znašali 2,703,682 kron.

Za pouk in naobrazbo je izdala Zveza 25,584.349 kron.

Agitacijski stroški so znašali 96,584.298 kron in končno so znašali upravni stroški 30,077.973 kron.

Tekom leta 1923 je pristopilo 3450 novih članov in je znašalo povprečno število članov 11.570.

Število podružnic je znašalo 67. Od teh se je nahajalo v Budimpešti 12, v okolici 16 in po deželi 45.

Glede pokretov je omeniti, da so lesni delavci na Madžarskem začetkom leta 1923 bili izprti in je trajal izpor polnih pet tednov. Lesni delavci se niso vdali in tako so delodajalci v tem boju podlegli. Izpor je imel to dobro posledico, da so lesni delavci prišli do spoznanja, da brez čvrste strokovne organizacije ne gre. Ko se je šlo za mezdna vprašanja, je Zveza lesnih delavcev vsakokrat najpopreje razpravljala z Zvezo industrijcev in je segla šele tedaj k dvoreznemu orožju stavke, kadar je Zveza industrijcev opravičene zahteve lesnih delavcev odklonila. V sami Budimpešti je bilo 17 mezdnih gibanj. Stavke je bilo treba voditi samo v nekaterih slučajih in še te so bili le parcijelne.

Po deželi je Zveza uprizarjala mezdna gibanja kjerkoli je bilo to le mogoče. Žal, da je poprejšnjo neprestano padanje vrednosti denarja ves trud in uspeh dolgo časa vsakokrat zopet izbrisalo.

Oderuštvo in navijanje cen na Madžarskem še danes uganja svoje orgije. Še danes si delavec za pridobljeno plačo ne more privoščiti pošten kos kruha, vse to spričo dejstva, da se neštete vagone živeža neprestano izvažajo iz dežele.

Zdi se, da je madžarska Zveza industrijcev prišla do nazora, da neprestane stavke tudi za njo niso posebno prijetne. Zato je sklenila mirno poravnavo. Toda kriza je na vrhuncu, brezposelnost narašča in oni sodrugi, ki so ostali v podjetjih, se le z največjo težavo bore proti temu, da se ne razblini to, kar so si tekom leta 1923 priborili. In kakor vsa znamenja kažejo, delodajalcem narašča greben tako, da ponovni, splošni izpor lesnih delavcev ni izključen. Upajmo, da bodo delodajalci v tem slučaju zopet podlegli kakor so podlegli leta 1923.

Zveza lesnih delavcev na Madžarskem poseduje v Budimpešti svojo lastno dvonadstropno hišo, ki jo je proti koncu prejšnjega leta dala preurediti v moderni dom lesnih delavcev. Za preuredbo je plačala 28 milijonov kron.

Interesantno je, da so si lesni delavci na Madžarskem v svoji strokovni organizaciji uvedli svojo lastno invalidsko in starostno zavarovanje. To panogo podpor so uvedli z dnem 1. junija 1923 in znaša te vrste podpore najmanj 38.000 in največ 94.000 kron mesečno. Nova podpora sicer pomeni občutno obremenitev društvenih financ, vendar pa madžarski sodrugi upajo, da bodo to novo obremenitev zmagali.

Mizarjem na znanje.

Iz Zagreba prihajajo poročila, da je ena izmed največjih mizarskih tovarn zopet odslovila 40 delavcev, ob enem napoveduje še nadaljne odpuste.

Mizarska tovarna tvrdke Frölich v Zagrebu je odslovila 12 mizarjev.

V mizarski tovarni tvrdke Majnar v Zagrebu je vsled pomanjkanja dela uveden šesturni delovni čas. Tudi ta tvrdka napoveduje redukcijo delavcev-mizarjev.

Navedeno je pač vzrok dovolj, da vsacega mizarja najnujnejše svarimo pred eventualnim potovanjem v Zagreb.

Nadalje obveščamo s. mizarje, da se lesni delavci v Krapini nahajajo v mezdnem pokretu in da torej tudi v Krapino ne sme nihče potovati.

Beleške.

V kemični tovarni v Mostah pri Ljubljani je dne 29. novembra 1924 bilo reduciranih 59 delavcev in delavk.

Cementna tovarna v Dovjem Mojstrani na Gorenjskem je meseca novembra t. l. odpustila 16 delavcev.

Čujemo, da namerava cementna tovarna v Zidanem mostu, v kateri je zaposlenih okrog 140 delavcev in delavk, obrat popolnoma ustaviti.

Vsekakor se kaže delavstvu „lepa“ perspektiva za bodočnost!

„Uradni list“ štev. 108 z dne 25. novembra 1924 razglašča oblastveni razpust nastopnih društev.

„Zveza občinskih delavcev, delavk in nameščencev za Slovenijo“ s sedežem v Ljubljani, „Neodvisna zveza kurjačev za Slovenijo“ s sedežem v Ljubljani, Zveza delavcev in delavk tekstilne in oblačilne industrije in obrta za Slovenijo s sedežem v Litiji, Nogometni klub „Jupiter“ v Zagorju in delavski sportni klub „Zora“ v Trbovljah. Nadalje Proletarsko izobraževalno društvo „Vesna“ v Hrastniku.

Končno je glasom „Uradnega lista“ štev. 109 z dne 27. novembra 1924 bila uradno razpuščena „Zveza delavcev in delavk kovinske industrije in obrti Jugoslavije za Slovenijo s sedežem v Ljubljani“ in njena podružnica v Ljubljani.

Na zadnje priobčuje „Uradni list“ štev. 113 z dne 6. decembra 1924, da je uradnim potom bilo razpuščeno tudi „Osrednje društvo stavbinskih delavcev na slovenskem ozemlju s sedežem v Ljubljani.“

Osrednje društvo stavbinskih delavcev so svoj čas okupirali komunisti, pod njihovim vodstvom je ta organizacija sicer nekaj časa vegetarila, potem pa je zamrlo. Sedaj je tudi to društvo razpuščeno.

Vsa ostala gori označena društva in organizacije so bili ustanovili komunisti. Nepotrebne ekstravagance se torej niso obnesle.

Nezgode. Marko Primož, gozdarski delavec na posestvu kneza Auersperga v Glažuti, se je v nedeljo dne 26. oktobra t. l. ponoči vračal domov. Moral je iti čez neko bry, pri čemer se je oprijemal droga, ki je služil kot ograjo. Drog je bil že zelo slab in se je zlomil. Nesrečni Primož je padel v globočino in se je pri tem ubil. Neka verzija pravi, da se je Primož vračal iz gostilne, kjer se je precej napil in da je to vzrok njegove smrti. Ni naša stvar soditi mrtvega delavca, vendar pa smo mnenja, da ne bo škodovalo, če pri ti priliki opozorimo naše sodruge na zle posledice prekomernega uživanja alkohola.

Franc Osvald, 18letni lesni delavec, zaposlen istotako v Glažuti, je smrtno ponesrečil na ta način, da je pri obračanju hlodov padel pod valeči se hlod. Ostal je na licu mesta mrtev.

G. inšpektor dela v Jelendolu. Kakor se nam poroča je bil g. inšpektor dela pred kratkem v Jelendolu in je tamkaj odredil, da mora podjetje svojim delavcem, ki stanujejo v objektih podjetja, preskrbeti rjuhe in odeje. Želeti bi bilo, da g. inšpektor obišče tudi enkrat Glažuto.

Vestnik organizacije.

Podružnica Osrednjega društva lesnih delavcev v Črni sklicuje redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 11. januarja 1925 ob 11. uri dopoldne v prostorih gostilne g. Krulca s sledečim dnevnim redom:

1. Poročila predsednika, tajnika, blagajnika in kontrole.
2. Volitev novega odbora.
3. Raznoterosti.

Občnega zbora se udeleži tudi delegat od centrale. Člane in lesne delavce Mežiške doline pozivamo, da se občnega zbora v polnem številu zanesljivo udeleže. Odbor.

Odbor Osrednjega društva lesnih delavcev pozivlje odbore vseh društvenih podružnic, da za vsak mesec sproti točno pošiljajo svoje mesečne obračune. Podlaga vsakemu delu in predpogoj pravilnemu funkcioniranju vsake organizacije je red.

Mizarji v Ljubljani in Mariboru ne pozabite, da ste dolžni skrbeti za čim večje število dobitkov za svoje silvestrove veselice.

Boj za petrolej.

Anglija se na vse mogoče načine trudi spraviti v svojo odvisnost petrolejske vrelce v Rusiji in tudi v Turčiji. Mnogo dogodkov v svetovni politiki ima svoj vzrok v ostrem nasprotju med angleškimi in ameriškimi petrolejskimi interesenti. V borbi za petrolej leži tudi vzrok za to, da ameriška vlada še dosedaj ni priznala Rusije.

Že pred dalj časa je dala sovjetska Rusija ameriški Sinclair-skupini pravico na izkoriščanje novih petrolejskih polj na otoku Sachalin, katerega bogastvo na petroleju je zelo veliko. V pogodbi s tem ameriškim trustom stoji tudi določba, da se ta koncesija podaljša le v slučaju, če do leta 1927 priznajo severno-ameriške države sovjetsko Rusijo.

Nasprotno pa sovjetska vlada nikakor noče dati koncesij drugemu ameriškemu petrolejskemu trustu Standard Oil Company. Ta trust je namreč v ozkih stikih z brati Nobel, ki so jih imenovali ruske petrolejske kralje, ker so bili najmočnejši posestniki kavkaških petrolejskih vrelcev.

Bratje Nobel pa nikakor nočejo odstopiti svojih pravic. Standard Oil Trust pa se pogaja samo pod pogojem, da sovjetska Rusija vrne bratom Nobel njihovo lastnino, česar pa seveda sovjeti nočejo. Nasprotno je sovjetska vlada zanalasč podelila koncesijo drugi ameriški skupini.

Poleg borbe za kavkaški petrolej se bije borba tudi za Mosul, kjer so tudi izredno bogata ležišča petroleja. Anglija je zahtevala na vsak način, da se pritegne Mosul v kraljevino Irak (Mesopotamija), ki je pod angleškim vplivom. Nasprotno je seveda Turčija zahtevala, da ostane Mosul pri Turčiji. Društvo Narodov je odločilo, da bo to vprašanje rešila posebna od njega postavljena komisija.

Romunija, ki je pred kratkim izdala naredbo, po kateri bi prešlo 50 odstotkov kapitala petrolejskih družb v romunske roke,

rabi nujno večje mednarodno posojilo. Dobila pa ga bo seveda takrat, ko bo zanj odstopila zadnje ostanke državne lastnine petrolejskih polj v tuje roke. Ko je izdala tkzv. nacionalizacijsko odredbo, so zapadnoevropski in ameriški kapitalisti povzročili pad leva in vrednost petrolejskih papirjev, ameriški poslanik je zapustil Bukarešt itd.

Zanimivo je zabeležiti, kako so države, ki v začetku niso hotele ali niso mogle ovirati pristop mednarodnemu petrolejskemu kapitalu, postale na ta inozemski kapital tako navezane, da s težavo branijo svoje najosnovnejše pravice.

Ravno tako je mogoče tudi s Poljsko. Država poseduje še veliko neizkoriščenih petrolejskih vrelcev, za katere se bo razvil hud boj med celo vrsto petrolejskih družb. Ker pa tudi poljska vlada rabi denar, bo odločeval tisti, ki bo državi največ ponudil. Poročajo tudi, da je prešla največja poljska petrolejska družba „Silva Plana“ iz rok francoskega kapitala v posest ameriških petrolejskih magnatov.

Boj za petrolej je na celem vzhodu v najlepšem teku. Na eni strani se bore med seboj angleški in ameriški koncerni, na drugi strani pa se bore države, kjer se producira petrolej s tujim kapitalom. Ta drugi boj se bo, kakor kaže, končal z zmago tujega kapitala, med tem ko prvi boj še ni prišel do svojega viška, pač pa lahko v svojem daljnem poteku dorase do političnih zapletljajev.

Razno.

Izid državnozbornih volitev v Nemčiji. Pri državnozbornih volitvah v Nemčiji, ki so se vršile v nedeljo dne 8. decembra 1924, so dobili sledeče stranke nastopno število mandatov: socialni demokrati 131 (popreje 100), nemški nacionalci in Lanbund 111 (96), centrum (klerikalci) 69 (65), nemška ljudska stranka 51 (44), komunisti 46 (62), narodni socialisti 14 (32), demokrati 32 (28), bavarska ljudska stranka 19 (16), nemška hanoveranska stranka 4 (5), bavarska kmečka zveza 17 (10).

Razmerje števila glasov je pri teh volitvah bilo sledeče: socialni demokrati so napredovali za 1,700.000 glasov, nemški nacionalci za 450.000, nemška ljudska stranka za 320.000, demokrati za 250.000, centrum za 150.000, bavarska ljudska stranka za 150.000 itd.

Nazadovali pa so komunisti in narodni socialci vsak za nad 1 milijon glasov ter nemška hanoveranska stranka za 59.000 glasov. Komunisti in narodni socialci se torej umikajo. Le škoda, da se ne umikajo tudi nemško nacionalni šovinisti. V splošnem je število poslancev, ki stoje na odločnem republikanskem stališču, znatno narastlo.

Istodobno so se vršile volitve tudi v pruski deželni zbor, ki so pokazale slično lice kakor volitve v državni zbor. Najmočnejši bodo tudi v pruskem deželnem zboru socialisti, ki so dobili 4,525.000 glasov in 114 poslancev. Socialistom slede nemški nacionalci s 4,363.000 glasovi in 109 poslanci. Centrum je dobil 3,178.000 glasov in 79 mandatov, komunisti 1,752.000 glasov in 44 mandatov, narodni socialci 450.000 glasov in 11 mandatov, demokrati 1,071.000 glasov in 27 mandatov, gospodarska stranka 451.000 glasov in 11 mandatov, manjšinske narodnosti 85.000 glasov in 2 mandata, končno so dobili hanoveranci 256.000 glasov in 6 mandatov. Med izvoljenimi poslanci je tudi en Poljak.

Zaposlenje domačih delovnih moči v naših podjetjih. Iz Beograda poročajo: Ministrstvo trgovine in industrije je ponovno izročilo ministrstvu za socialno politiko predstavko, v ka-

teri se zahteva, da se na podlagi zakona o zaščiti delavstva v naših podjetjih zaposlijo le domače moči, češ, da je v nekaterih podjetjih še vedno veliko število inozemcev, ki se lahko brez škode izmenjajo z našimi ljudmi. Obenem naj se ugotovi število teh inozemcev, ki so zaposleni v naših podjetjih.

Omejitev lesnega uvoza v Švico. Zunanje ministrstvo je izdalo obvestilo, iz katerega povzemamo: Zvezna vlada Švice je s 17. oktobrom t. l. zabranila uvoz lesa za pohištvo ter sirovega in stavbnega lesa. Za uvoz tega blaga v Švico je potrebno sedaj špeciijelno dovoljenje uvozne in izvozne sekcije gospodarskega federalnega departmana. Ta ukrep je motiviran z ogromnim lesnim uvozom in nakopičenjem lesa iz dežel s slabšo valuto, radi česar je ogrožena domača lesna industrija. Po povišanju avstrijskih tranzitnih tarif prihaja torej še ta omejitev, ki bo zadela najvažnejšo jugoslovensko izvozno panogo.

Število podjetij v Jugoslaviji. Osrednji urad za zavarovanje delavcev objavlja statistiko podjetij na dan 12. septembra 1924. Po tej statistiki je bilo podjetij 20.381 (in sicer v Hrvatski in Slavoniji ter Vojvodini 9555, v Sloveniji in Dalmaciji 7998, v Bosni in Hercegovini 1372 ter v Srbiji in Črnigori 1456), podjetij z manj kakor 5 dalavci pa skupno v celi državi 105.516 (od tega skupnega števila v Hrvatski in Slavoniji ter Vojvodini 62.233, v Sloveniji in Dalmaciji 24.234, v Bosni in Hercegovini 7583 ter v Srbiji in Črnigori 11.466). Skupaj je bilo v celi državi 125.985 poslodajalcev, ki so v teku leta izplačali 2606 milijonov 621.279 Din zavarovane plače. Povprečno število delavcev v teh podjetjih znaša 439.164 (najmanj jih je bilo v januarju 1923 — 386.409, največ pa v mesecu novembru 1921 — 478.390). Od navedenega povprečnega števila delavcev je bilo samo 85.223 žensk, kar pomeni 19,4 odstotka vseh zavarovancev. V Češkoslovaški n. pr. je znašal leta 1922 odstotni delež zaposlenih žensk 33,4 odstotka vsega delavstva.

Dne 4. decembra 1268 je vojvoda Ulrik zapustil češkemu kralju Otakarju Koroško in Kranjsko. Dežele in narodi so bili že takrat „blago“, s katerim so barantali od boga določeni potentati.

Na Francoskem je lani cena sladkorju znašala 296 frankov za 100 kg, sedaj znaša cena za istotoliko sladkorja 187 frankov. Padec cene je posledica izredno dobre letine sladkorne pese.

„Pametni“ Amerikanci. Po sklepu washingtonske konference iz leta 1921 je vlada Zedinjenih držav severne Amerike dala potopiti nekaj vojnih ladij v vrednosti 152 milijonov dolarjev. Kapitalistični red je zares naravnost božanski. Najpreje iztisnejo iz ljudstva ogromne davke, potem jih pa v drugi obliki mečejo v morje. Navzlic „prosvitljenemu“ veku je torej še vedno dosti norcev na svetu.

Vrednost denarja od 1. do 31. decembra 1924.

1 napoleon	Din	266.—
1 turška lira v zlatu	„	280.—
1 angleški funt	„	320.—
1 ameriški dolar	„	69.—
100 farneoskih frankov	„	365.—
100 švicarskih frankov	„	1330.—
100 grških drahem	„	123.—
100 italijanskih lir	„	299.—
100 belgijskih frankov	„	332.—
100 nizozemskih goldinarjev	„	2775.—
100 češkoslovaških kron	„	206.—
1.000.000 avstrijskih kron	„	972.—
1.000.000 madžarskih kron	„	925.—
100 romunskih lejev	„	36.—
100 bolgarskih levov	„	50.—
100 danskih kron	„	1210.—
100 švedskih kron	„	1850.—
100 norveških kron	„	1010.—
100 španskih pezeta	„	940.—
1 zlata nemška marka	„	16.45
1 poljski zlat	„	14.—

Razpust društva.

„Uradni list“ štev. 115 z dne 11. decembra 1924 naknadno še razglašča, da je tudi komunistična „Zveza rudarskih delavcev v Sloveniji“ s sedežem v Trbovljah in njeni podružnici v Zagorju in Hrastniku razpuščena.

IZKAZ.

Mizarji tvrdke Naglas v Ljubljani so za stavkujoče steklarje v Zagorju in Hrastniku zbrali 115 Din. Sodrug, posnemajte jih, ker boj steklarjev je boj nas vseh.

Delavski koledar 1925

je izšel!

Naročila in predplačila sprejema Strok. komisija za Slovenijo v Ljubljani, vsa osrednja društva, strokovna tajništva v Mariboru in Celju. V koledarju je priobčenih precej člankov, tako o socialni zakonodaji, o bolniškem zavarovanju, o § 1154 b. o pokojninskem zavarovanju itd. — Je mnogo obširnejši od lanskega, a cena je ista.

V platno vezan izvod stane 14 Din, v polplatno vezan 12 Din

Zaupniki, ki bodo koledar razpečavali, dobe 10% popusta.

Društvo ljubljanskih mizarjev in drugih sorodnih strok vabi k

XXI. silvestrovi veselici

ki se vrši

v sredo, dne 31. decembra 1924 v hotelu Tivoli, Švicariji.

Godba „Svoboda“-Moste.

Sporod bo jako zanimiv, med drugimi krasni srečolov, šaljiva pošta, Alegorija itd. — Po končanem sporedu PLES.

Začetek točno ob 19. uri (7. uri zvečer).

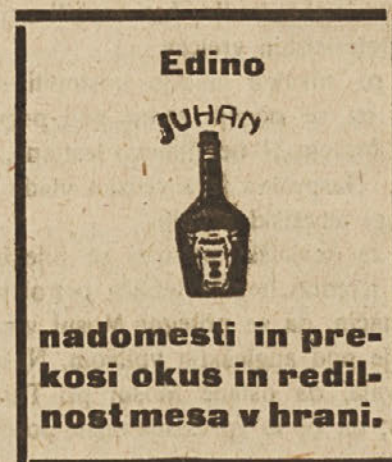
Vstopnina za osebo 7 Din. Otroci do 14. leta v spremstvu staršev prosti.

Ker je čisti dobiček namenjen skladu za onemogle člane ter vdovam in sirotam, vabi k obilni udeležbi

veselični odbor.

Kdor se hoče na koncu starega in ob pričetku novega leta prav prijetno zabavati, naj se potruži v Švicarijo.

Dobitki so sami krasni mizarški izdelki.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani. Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.